

Historien om Hellerasten

Hellerasten-området lå under Fløisbonn gård som strakte seg fra Sofiemyr, Hellerasten og Tårnåsen. Gården er nevnt i skrifter fra 1600-tallet. Den ble solgt til Ljansgodset på 1700-tallet og lå i Aker Herred frem til 1947. (Derfor er gården ikke med i kommunevåpenet til Oppegård kommune.) Tårnåsen/Grønnliåsen, Hellerasten, Sofiemyr og Ødegården ligger på Fløysbonn grunn. Området vest for Valhallaveien ligger på Kullebunden og Øvre Ormerud grunn, senere Augestad.

Sentrale steder i Hellerasten/Tårnåsen-området er **Branntårnet** som er omgitt av historiske gravrøyser, **Samvirkelaget** og **Kongebordet**. Tar vi med Sofiemyr så er **Landerudsenteret** (1966) helt sentralt. (Skiftet navn til Sofiemyr senter i 2014.) Toralf Landerud var skogfullmektig hos Ljansbruket. Han overtok et større område på Sofiemyr, og han bygget Landerudsenteret. Han var også delaktig i å opprette Kolbotn Trelast.

Her lå Norges første og største diskotek mesteparten av 70-tallet, **Karjolen diskotek**. Fulle hus 6 dager i uken og verdensrekord i disco-dans gjennom flere døgn. (Det fortelles at Olav Thon var en tur innom... året etter åpnet Sound City i Oslo...) I rommet ved siden av diskoteket lå **Creative Radio** og **Creative Studio**. Her ble to av Norges mest kjente album innspilt: "Deathcrush"/Mayhem (1987) og "A Blaze in the Northern Sky"/Darkthrone (1991). Sistnevnte album utstilt både på Nasjonalbiblioteket og Nasjonalmuseet. Bra plassert mellom sydpolbrev fra Roald Amundsen og noter av Edvard Grieg. (- The Beems gjorde også flere innspillinger her på 90-tallet.) Også **Oppegård Lokal-tv** holdt til her, i naborommet til Creative Radio.

Kongebordet ligger langs oldtidsveien bak de nordligste rekkehusene på Ødegården. En nedfallen bautastein som er beskrevet allerede i 1597 av biskop Øistein Nilsson. Hvilken konge historien refererer til er uvisst, men kong Sverre var på farten her fra tid til annen rundt år 1200. Vi må huske på at dette var datidens E6 mellom Oslo og København. Senere på 1600-tallet overtok **Kongeveien** denne statusen. (Oslo skiftet navn til Christiania i perioden 1624-1924.) Kongeveien var fortsatt hovedveien i Follo inntil Skiveien stod ferdig mot slutten av 1930-årene. Nå har vi fått dagens E6 "utenfor stuedøra".

Dagen utsiktstårn var opprinnelig et **branntårn**. En gang i 1870-årene bygget eierne av Ljansbruket et brannvaktårn på sydspissen av Grønnliåsen, 215 m.o.h.. Utsikten over brukets egne skoger var best der. I de periodene det var

stor brannfare, var det fast bevoktning i tårnet. Karl Andresen Burud på Burud gård ble i 1880-årene ansatt som brannvokter. (Husmannsplass under Øvre Proinsdal gård.) Han ble avløst av broren Petter Andresen. Den første tiden måtte vokteren løpe av sted for å varsle brann. Senere ble det lagt telefonlinje direkte til Ljansbruket, og nye tårn ble satt opp. Oppe i utkikken var det kartbord med kompass-retninger for å kunne stedfeste brannene. Det var også branntårn på Haukåsen i Oslo og Kjerringhøgda i Ski. Disse hadde telefonforbindelse med hverandre og kunne krysspeile og dermed angi nøyaktig hvor det var brann. Tårnet ble revet i 1961 etter omfattende herværk. Det nye tårnet er et flott utsiktstårn og ble oppført i 2019 på dugnad fra private.

Førkristen kultdyrking var et viktig gjennomgangstema da de forskjellige veiene på Hellerasten og Tårnåsen fikk navn. Dette har sin naturlige forklaring: det eldste veifaret gjennom dette området er oldtidsveien over Grønliåsen. Langs den finnes flere gravrøyser fra perioden mellom 500 f.Kr. og 1000 e.Kr., og noe av denne kulturarven lever videre ved at veiene har fått navn etter skikkelser m.m. fra norrøn mytologi.

Den store utbyggingen av området kom i gang på slutten av 1940-tallet, da Oppegård kommune la ut en rekke boligtomter i Valhallaveien sør for Brages vei samt i de tilstøtende veiene. I 1958–59 oppførte så Oppegård Boligbyggelag eneboliger i Valhallaveien, Tors vei og Huldrefaret for befall i Forsvaret, samt rekkehus i det som på det tidspunktet var den nordligste delen av Valhallaveien. I samme tidsrom oppførte også Oppegård Samvirkelag sitt bygg på hjørnet av Valhallaveien og Brages vei. Valhallaveien stoppet da ved Huldrefaret.

Fram til 2. halvdel av 1960-årene var det mellom Hellerasten og Kolbotn sentrum et myrlendt skogsområde uten noe særlig bebyggelse. Det ble imidlertid etterhvert frigitt til boligbygging, og i 1967 oppførte Selvaagbygg i samarbeid med Oppegård Boligbyggelag sju boligblokker i det som i dag er Hareveien og Røyskattveien. I Hareveien og Rådyrveien ble det også lagt ut tomter til private utbyggere, og i tillegg sto Hellerasten skole ferdig i Hareveien 42 i 1967. Det nye strøket ble etterhvert kalt Øståsen, men i dag har alle adressene i Hareveien, Røyskattveien og Rådyrveien postadresse Tårnåsen. Valhallaveien ble nå forlenget til Augestad og Sætre kjeksfabrikk tidlig på 70-tallet. 10 år senere helt ned til Skiveien.

Tårnåsensenteret ble bygget i 1971 og revet i 2023. Dette ble en stor skandale da kommunen ikke hadde stilt krav om det måtte bygges opp et nytt senter. Oppegård Avis slår fast: *"Reguleringsplanen har med andre ord åpnet for at Tårnåsen senter kunne rives uten at et nytt tilbud skulle være en forutsetning."* Hele Kornmoenga borettslag ble solgt inn med at det var kort vei til butikker, senter, lege, tannlege, apotek, restaurant m.m. Mange eldre bosatte seg her nettopp fordi det var kort vei til et sentralt senter med alle tilbud. Dette er nok en stor skandale som kommer på toppen av forfallet på Sofiemyr stadion som er hjemmebanen til et av Norges beste toppserie-lag i over 20 år! Noe som medførte at laget måtte spille hjemmekamper på Grorud! Den nye kommunen er ikke særlig populær i vårt område.